

Til
Landbrugsministeriet!

Ved Hjælp af den mig af det høje Ministerium tilstaaede Rejsehjælp har Undertegnede i Tiden fra den 5te til den 28de Oktober d. A. foretaget en Rejse til Tyskland og Østrig, hvor jeg har sat mig ind i de nyeste Fremskridt paa Damkulturens, særlig Karpeavlens Omraade, og fremsender ærbødigst herom efterstaaende

Rejseberetning.

Da det var mig magtpaaliggende at træffe netop de Pladser, som kunde være mest lærerige i Henseende til korrekt drevne Fiskekulturer, henvendte jeg mig, hvad der var naturligst, til »Deutsche Fischerei-Verein«, som har sit Sæde i Berlin og med hvilket Selskab jeg i over 25 Aar har staaet i Forbindelse som dets korresponderende Medlem. Uheldigvis kunde Selskabets Sekretær først træffes den 7de Oktober, og da han nylig var tiltraadt sin Plads og ikke er særlig fiskerikyndig, var det ikke mange Oplysninger eller Anvisninger, jeg hos ham indhentede. Men da jeg samtidig modtog Anmodning fra Foreningens Vicepræsident, Hr. Kammergerichts-rath Uhles om en Sammenkomst for at give ham Oplysninger angaaende Aaleudsættelser m. v., fik jeg af denne i Fiskerisager meget interesserede og kyndige Herre det Raad at tage til Karpesfiskerierne ved Peitz i Nærheden af Cobus. Til samme Tid indbød han mig til at ledsage én af Fischerei-Verein nedsat Kommission, som den følgende Dag (Søndag 8de) under Forsæde af Direktøren for det naturhistoriske Museum i Berlin, Hr. Geheimerath, Dr. K. Moebius, skulde nærmere forhandle med den ny Forstander for den biologiske Station ved Müggel-See, nogle Mile fra Berlin, angaaende den Plan, som fremtidig skulde følges ved Stationen.

Søndag Morgen ledsagede jeg da Kommissionen til Müggel-See, hvor vi modtoges af Forstanderen, Hr. Dr. P. Schiemenz. Stationen var tidligere under Ledelse af Professor, Dr. Frenzel, som særlig havde studeret den store Indsøs Dyreliv. Dr. Frenzel omkom under sit Arbejde paa Søen, og Stationen havde i nogen Tid været i Uvirksomhed. Ved Mødet forelagde altsaa den nye For-

stander i et lærerigt Foredrag sin Plan for Stationens fremtidige Drift og foreslog som Grundlag for sit Arbejde, først og fremmest at lægge den størst mulige Vægt paa hydrografiske, i Forbindelse med indgaaende meteorologiske Iagttagelser. Han foreviste forskellige ny Apparater til Analyse af Vandets Luftholdighed, til Maaling af Vindstyrken, af Sollysets Intensitet m. v. og foreslog Anskaffelsen af en hel Del andre. Derefter fremlagdes Planer og Overslag til Indretning af Damme og til disses Forsyning med Vand og sluttelig blev der taget Syn over Anstaltens Terræn.

Dette Møde og dets Forhandlinger var særdeles instruktivt, og jeg er Hr. Uhles meget taknemlig for hans Indbydelse. Jeg fik nemlig derved Lejlighed til at høre Udtalelser og til at drøfte Meningerne om Nyttens af Ferskvands-Undersøgelser, hvilke længe har syntes mig ønskelige og nødvendige, og i Retning af hvilke mine egne forberedende Studier i mange Aar har gaaet. Ved Siden af de rent biologiske Undersøgelser har man i Tyskland, og tillige i andre Lande, indledet et ihærdigt limnologisk Arbejde, altsaa en Kaartlægning, Udmaaling, Bundundersøgelse m. v. af større og mindre Søer. Det kunde ikke være andet, end at de limnologiske Undersøgelser og deres mangesidige Nytte ogsaa drøftedes ved Mødet ved Müggel-See. Ti disse Undersøgelser bør nødvendig overalt være Grundlaget for de biologiskes Gennemførelse i alle Retninger, fremfor i enkelte, hvor nyttige endogsaa saadanne kan være. For Fiskeri og Fiskekultur er den limnologiske Kundskab og den paa denne støttede biologiske uundværlig. Man begynder fra en urigtig Side, om man ikke begynder det rent biologiske Arbejde med at skaffe sig Kundskab til Søers og Vandløbs Natur. Denne Kundskab kan hverken vindes ved Undersøgelser i Ny og Næ eller ved snart én Mands Arbejde, snart ved en andens. Der kræves et planmæssigt Arbejde ved en dertil med Arbejdskraft og Hjælpemidler udstyret Ledelse. I et saa lidet Land som Danmark vilde dets limnologiske Forhold kunne udredes i Løbet af faa Aar.

Endnu den samme Dag, da jeg vendte tilbage fra Müggel-See, tog jeg til Cotbus og efter at have overnattet i denne By, tog jeg næste Morgen til Peitz. I Nærheden af denne lille By ligger det tidligere Hüttenwerk Peitz, som af Staten er forpagtet til Hr. Amtsraath Kuhnert, en Broder til Chefen for det ansete Fiskehandler-Firma Kuhnert Söhne i Hamburg. Hr. Kuhnert modtog mig særdeles forekommende, førte mig om Eftermiddagen om til de forskellige, vigtigere Damme og forklarede mig deres Betydning for Driften, som er meget omfattende, siden Dammene tilsammen udgør ca. 3500 Tdr. Land, medens de enkelte Dammes Størrelse er fra 500 til 10 Tdr. Land.

Ved Gaarden ligger dels de for Driften nødvendige Vinterdamme, dels Yngledamme og dels de Beholdere, hvori de salgbare Karper samles, indtil de sendes til Handlerne. Fra en lille Flodarm ledes det nødvendige Vand til disse Beholdere, som er ca. 30 Fod lange, 18 Fod brede og 4 Fod dybe, og som i Siderne har Trævægge, fordi Karperne ellers underminerer Jordsmonnet inellem de enkelte Beholdere.

I umiddelbar Nærhed af Salgsbeholderne, altsaa tæt op til Gaarden og under daglig Kontrol, ligger de for Ynglekarperne indrettede Damme, der omtrent har det samme Omfang som Beholderne. Disse Yngledamme ligger tømte hele Aaret om, undtagen netop i den korte Tid, Karperne yngler, De er ganske lave

og har endda en Ophøjning i Midten, der aldrig kommer helt under Vand. Der er i dem rigelig Plantevækst (Brøndse, Vandaks, flere Slags Græsser). Hr. Kuhnert udsætter i hver Yngledam lige mange Hanner og Hunner eller ogsaa giver han tre Hanner til to Hunner; ialt anvender han 100 Ynglefisk, som udvælges imellem de treaarige Fiske og bruges, naar de er fireaarige (4-sømmerige). I Peitz holder man omhyggelig »Peitzer-Racen« ren; den er gammel i Gaarde, lige fra den Tid for et Par Hundrede Aar siden, da Dammene omkring Peitz blev indrettede. Ved Siden af Peitzer-Racen holder man dog ogsaa Spejlkarper.

Tirsdag Morgen (10de Oktbr.) ved Dag gry mødte henad Hundrede Mennesker ved en stor, saa godt som tømt Dam, hvis Vandflade regnes at være c. 750 Morgen. Dammens Omfang er nemlig i Virkeligheden langt større; men den er overgroet af en overvældende Rørskov (Phragmites iblandet med Typha og Juncus), som ikke sjældent naaede en Højde af ca. 10 Fod. Bundens Plantevækst var Vandpest (Elodea), Stjerneblad, Brasenføde m. v. Gennem Rørskoven var hugget brede Glimer ud til Løbene (Undervandskanaler) i Dammene, ad hvilke, efterhaanden som Dammens Vandstand sænkedes, Karperne søgte hen til det foran Afløbet værende Bassin. Her omringedes de ved Hjælp af et stort Vaad, inden for hvilket de atter i mindre Partier afstængedes og optoges med Kætsere. Da Dammens Vandforsyning skyldes Tilløb fra en Flod, kan det ikke undgaas, at flere Slags Fiskeyngel fra denne følger med Vandet og vokser til i Dammen, baade Gedde, Skaller, Brasen o. m. a. Dette er uundgaeligt. Men da Dammen hvert Aar udfiskes, tager disse Fiske ikke synderligt til i Vækst. Alligevel tærer de dog noget paa Dammens Fedme, som skulde have været forbeholdt Karperne alene.

Udfiskningen af en saadan Dam er kostbar, fordi den kræver en stor Arbejdskraft, ti, saa snart Dammen er tømt og Fiskene i Tusendvis samles i Bassinet foran Afløbet, maa de i Løbet af en Dag optages, dersom ikke Rovdyr og Tyve skal have frit Spil. Der er derfor ogsaa Dagen og Natten før Opfiskningen Vagt ved en saadan, omtrent tømt Dam.

Paa Bredden ved Afløbet var der lagt et Plankegulv og paa dette var der stillet en Række store Kar med Vand til Afskylning af Fiskene, et Sorteringsbord og en Vægt. Udfiskningen skete saaledes, at Fiskerne i Kætsere hentede Fiskene fra Bassinet og lagde dem op paa Sorteringsbordet, ved hvilket fire Mænd havde Plads. Saasnart Fiskene laa paa Bordet, blev de overhældt med Vand for at frigøre dem for Dynd m. v., og derpaa sorterede man dem. En Mand tog de sælgerværdige Fiske og lagde disse paa Vægten, en anden tog de mindrevægtige Fiske fra, en tredje og fjerde sorterede alle de Fiske fra, som ikke var Karper. Tillige sorterede man Skælkarper og Spejlkarper hver for sig. Modsat Vægtens Fiskespand var der en Centnervægt.

Efterhaanden, som Fiskene lagdes i Vægtens Spand, blev den talt af en dertil betroet Mand, som noterede Tallet, hver Gang de 100 Pund naaedes. Fisketallet var i Tværmaal 26 Stkr. pr. 100 Pd. De fratagne, yngleværdige Karper var omtrent 18 Stkr. til 100 Pd. De vejede Fiske blev bragt ud i Tønder paa ventende Vogne, som kørte dem til Gaardbeholderne. Hver Vogn tog 4 Fade à 200 Pd. Fisk. Ialt udbragte denne Dam over 50,000 Pd. Salgskarper foruden Undermaalskarper, som ikke vejedes, Suder og Blandingsfisk. Undermaalskarperne hjembragtes til Vinterdammene, Suderne til Salgsdammene og Blandingsfiskene blev til

Dels solgte paa Pladsen (25 Pf. pr. Pund) til den fra alle Kanter som til et Marked hidstrømmende Folkemængde.

Peitz-Fiskerierne ere saa omfattende, at de kun til en vis Grad kan være under saa intensiv Drift, som Teoretikerne for Tiden anbefaler. Men Udbyttet af dem er saa smukt ensartet i Vare og saa rigeligt i Kvantitet, at næppe nogen mere rationel Behandling vilde lønne sig bedre, end den Paapasselighed, som ydes dem. Tillige skyldes dette det frugtbare Vand og den gode Bund, hvilket ogsaa giver sig Udtryk i den yppige Plantevækst, som for Resten desuden giver en ikke ringe Indtægt.

Hr. Kulnert giver Yngledammene Gødning Efteraar og Foraar; men kun de Vækstdamme, som trænger dertil. Men han fodrer ikke, saa at Fiskene alene er henvist til den Føde, Dammene indeholder. De gode Resultater skyldes vistnok det omhyggelige Valg af Moderfiske og den aarlige Omflytning og Udfiskning.

En Anvisning lod mig tænke, at jeg i Nærheden af Erfurt vilde kunne finde Anlæg af Interesse. Det viste sig imidlertid, at dette ikke var Tilfældet, da det hele indskrænkede sig til nogle Ørreddamme ved et Gæstgiveri. Saadanne Damme træffes nu meget almindeligt i Tyskland, og paa Rejsen gennem Thüringen havde jeg Lejlighed til (f. Eks. ved Gehldorfer Mühle) at iagttage flere saadanne Smaaanlæg, lette at indrette ved Opdæmning. Det er slige Smaadamme, som hist og her allerede er i Brug i Danmark, og som man maatte ønske indrettede over alt, hvor Lejlighed gives.

Da jeg endnu kunde naa til München, forinden den derværende Sportsudstilling med tilhørende Fiskeriafdeling blev lukket (15de Oktbr.), lagde jeg Vejen dertil, saa meget hellere som jeg vidste, at Udstillingen frembød adskillige Ting af særlig kulturel Interesse. Ligeledes vidste jeg, at den bayerske Fiskerikon-sulent, Hr. Rentier Alfred Schillinger havde en større Damkultur under Anlæg og delvis i Virksomhed. Hos denne kyndige Mand og hos Chefen for det fysiologiske Institut, Hr. Professor, Dr. Bruno Hofer kunde jeg desuden vente alle Oplysninger om den seneste Tids Fremskridt paa Ferskvandskulturens Omraade. Endelig kunde jeg i Udstillingen iagttage, hvorledes de Akvarier var indrettede, hvori var udstillet Fiskeavlsprodukter, hvilket ogsaa er paatænkt ved den forestaaende 18de danske Landmandsforsamling i Odense.

I Udstillingen fandt jeg talrige Redskaber for Ferskvandsfiskeri, men dog intet af særlig Interesse for danske Forhold. Derimod kan der nævnes en sindrig, avtomatisk Fodringsmaskine (Winklers) for Yngel af Laksefiske, men som rigtignok for at kunne bruges kræver en stadigt løbende Vandstrøm. Ligeledes bør fremhæves et Apparat til praktisk Maaling af Damvands Luftholdighed, der har det store Fortrin, at det muliggør Vandundersøgelsen ved selve Dammen.

Ved Akvariernes Anordning blev jeg kendt med Kørblings Luftsluger, som stærkt lugter Tilløbsvandet. Desuden var Afløbet fra Akvarierne en væsentlig Forbedring, idet ikkun Bundvand blev afledet. Dette skete gennem et Dobbeltør saaledes, at Vandet blev fra Akvariebunden tvunget op imellem begge Rørene og afledet gennem Aabninger i den øverste Del af det indre Rør. Akvariekasserne (5 Kvarter lange og 3 Kvarter høje og brede) var lavede af Jærnplader paa de tre Sider, medens Lyset gennem den fjerde Sides Glas og Vandet mødte Beskueren. I det fysiologiske Museums Lokaler blev jeg kendt med de derværende Akvariers Indretning.

Hr. Alfred Schillingers ny Anlæg ligger nogle Mil fra München, nemlig ved Neufahrn bei Freysing. Anlægget er paabegyndt i 1897 paa et indkøbt Hede- og Moseterræn, som har en særdeles rigelig Vandmængde, dels Flod-, dels Vældvand. Terrænet har sparsomt Muldrag med skarpe Græsser og Hedeplanter; Underlaget er Morænegrus. Der findes dels større Damme, efter et Skøn paa omtrent en Td. Land, dels mindre. Disse sidste er i Tværmaal henved en Snes Fod brede, medens Længden er afpasset efter Terrænet. Dybden er ikke over tre Fod i samtlige Damme; men foran deres Afløb er der altid en Grube, hvori Fiskene ved Tapningen kan samles. Desuden er der i hver Dam indrettet Gemmestød for Fiskene, hvorhen disse kan ty, dersom Fare truer dem, idet der midt i hver Dam er nedrammet Pæle, som under Vandkorpen bærer en Træflage. Dammene faar Tilløb i den ene Ende og har Afløb i den modsatte, men indbyrdes er de uden Forbindelse. I Dammene er plantet Brøndkarse, Vand-Ærenpris, Vandaks o. s. v. De større Damme tjener til større Fiskes Opvækst, ligesom Terrænets Grøfter og Bæklob er taget i Brug hertil. De mindre Damme bruges til den spæde Yngels Opvækst i det første Aar og havde for Tiden hver en Fiskestyrke af 1500—2000 Fiske fra Klækningen 1899. Etaars gamle Fiske er en væsentlig Indtægtskilde, fordi de sælges til Ejendomme, hvor man kan have Fiskehold, men ikke Fisketillæg. Prisen er omtrent 25 Rmk. pr. 100 Stkr. De under Avl værende Fiske er Bækørred, Kildeørred, Regnbueørred og den nylig fra Amerika indførte Purpurørred. Alle Damfiskene fodres; de yngste faar i Førstningen Fiskemel, de ældre kogt og ituskaaret Fiskeaffald (Hoved, Finner, Indmad o. s. v.), som faas fra Fiskehandlere i Bremerhafen eller Geestemünde. Man bruger ogsaa saltet Sildebug, som erholdes fra Konservesfabrikerne (28 Rmk. pr. Td.) og som udvandes, forinden den tjener til Fodring. Endelig bruges ikke saa lidt Affald fra Fjerkræ d. v. s. Indmad og usælgeligt, slagtet Fjerkræ, hvilket leveres af Fjerkræhandlerne i München.

Under Opførelse var et efter alle Nutidens Krav indrettet Klækningsshus med et meget omsigtsfuldt konstrueret Vandledningssystem. Man havde i Vaar klækket i Kar, som stod under aaben Himmel, og disse Kar vilde man holde i Reserve. Umiddelbart ved Anstalten er Opsynsmandens Bolig, Lejlighed for Ejeren og Tilrejsende, Stald o. s. v. Det hele Anlæg er indrettet efter de bedste Mønstre efter den rige Erfaring, Hr. Schillinger har indvundet gennem mange Aars uegenyttige Virksomhed for Fiskerisagen og især for Damkulturens Opkomst. Det har været et Held for ham, at han har kunnet indrette sig for sine egne Midler, efter sit eget Tykke og efter personlig indhentede Oplysninger ved de bedste amerikanske Anlæg.

Saa vidt jeg kunde skønne, vilde der ikke være videre for mig at lære i Münchens Nærhed og jeg tog derfor til Salzburg, i hvis Nærhed ligger den østrigske Central-Fiskeavl-sanstalt (ved Hinter-See), som nu ejes af det k. k. Landbrugs-Selskab i Salzburg. Uheldigvis var samtlige ledende Herrer i Salzburg fraværende paa Efteraarsjagt i Bjærgene, og Anstalten var delvis ødelagt ved den i September d. A. indtrufne, ødelæggende Oversvømmelse.

Det var øjensynligt, at jeg vilde staa mig bedst ved at drage videre til Wien, hvor jeg kunde vente at finde nogen Vejledning hos den østrigske Fiskeriforening, med hvilken jeg staaar i Forbindelse. Jeg blev ogsaa med megen Forekommenhed modtaget af Foreningens Sekretær, k. k. Oberlieutenant W. Blaschek, ansat i det k. k. Landbrugsministerium. Foreningen arbejder imidlertid væsentligst for rent teoretiske Formaal og giver sig ikke af med praktiske Fiskeri-Opgaver. Alligevel staaer Foreningen i Forbindelse med alle mere fremtrædende Fiskekyndige i Østrig og jeg kunde derfor hos Sekretæren modtage de for mig vigtigste Adresser, nemlig til Godsejeren V. Burda, Bielitz og Fiskeavleren Poul Morcinek, Stibnik bei Trzynitz (Østr. Schlesien). Den østrigske Forening havde paataget sig at repræsentere Østerrigs Fiskerier ved den forestaaende Verdens-Udstilling i Paris, til hvilken for Resten ogsaa hele Tysklands Fiskeriverden rustede sig, ligesom vistnok alle andre evropæiske Lande — undtagen Danmark.

Efter at jeg havde besøgt Fisketorvet, var der ellers intet for mig at gøre i Wien. Torvet var meget daarligt forsynet, særlig med Saltvandsfisk, samtlige fra Geestemünde. Prisen var den 20de Oktober i Detailhandelen: Kuller, Stortorsk og Rødspætter 60 Øre pr. Kilogr., Torsk, udskaaet, 90 Øre og samme Pris noteredes for Karpe. Karpesfisk er langt den almindeligste Vare. Der var hverken Tunge, Pighvarre, Laks eller Hummer fremme og de havde længe ikke været til at faa paa Fiskemarkedet. Det hed sig, at Wiens Befolkning ikke bryder sig meget om Fisk og især ikke om Havfisk. Herover kan man ikke undre sig, ti den fremkommer over Maade slet behandlet, saa at det endda er mærkeligt, at den kan opnaa Priser, som de nævnte. Et Udtryk for Fiskehandelens Standpunkt er da ogsaa de jammerlige Forhold, hvorunder Fisken falbydes. Man skulde synes, at omhyggeligt pakket Vare maatte kunne finde et Marked i en Stad som Wien med de talrige Hoteller og Restauranter, om ogsaa den indfødte Wiener vrager Saltvandsfisk.

De modtagne Oplysninger henviste mig til at gøre Stationen Oderberg til Opholdssted, fordi den ligger centralt i det store Karpekultur-Omraade i baade østerrigsk og preussisk Schlesien. Karpeavl drives her dels efter ældre Principer og dels efter de i Nutiden indvundne Erfaringer.

Jeg kunde ikke have valgt heldigere, ti netop ved mit Komme til Bane-stationen Oderberg, var der i dennes Restavration en Sammenkomst imellem Fiskeavlere og for Fiskeavl interesserede Ejendomsbesiddere, som under Vejledning af Hr. Morcinek samme Dag vilde hospitere hos nogle af Egnens Damkulturer. Disses nærværende Opkomst og gode Tilstand skyldes netop Hr. Morcineks Snille og Vejledning. Denne Mand driver selv Fiskeavl, men tillige er han Raadgiver,

til Dels Leder i vid Omkreds af flere Godsers Fiskeavl. I Mødet deltog ogsaa Sekretæren for det østr.-schlesiske Landbrugs- og Forstvæsens Selskab, Hr. G. Müller, Prof. Dr. Ign. B. Frgala o. fl. a.

Umiddelbart ved Oderberg flyder en mindre Bæk gennem et Mose-Terræn, hidtil af ingen Værdi, indtil det nu er blevet inddæmmet og sat under Vand i flere Afdelinger, omtrent 50 Tdr. Land ialt. Ligesaa er sket med flere omliggende Jordstykker, idet de respektive Ejere er blevne enige om Fællesdrift og har givet Hr. Morcinek Ledelsen af denne. Disse Dammes Drift er ganske ligefrem, ti de bruges kun til Karpehold d. v. s., man indskrænker sig til i Dammene alene at holde Karper, indtil disse er blevne sælgeværdige eller har Salgsmaalet. Men disse »Bondedamme« er et stort Opsving i Jordens Udnyttelse, og Regeringen opmuntrer derfor ogsaa til disse Anlæg, i det den gratis uddeler Yngel eller Ungfiske, saasnart Dammene er indrettede og godkendte som tjenlige. Ved saadan Fællesdrift kan mindre Ejendomme overkomme de Omkostninger, Dambygningen kræver, og vinde Plads til et virkeligt Dambrug. »Bondedammene« har hidtil lønnet sig meget godt, hvorfor flere og flere indrettes. Man har lovet at sende mig Reglerne for disse Fællesbrug, og jeg skal da offentliggøre dem, fordi jeg finder, at de vilde være at anbefale bl. a. i flere af Jyllands Hedeegne, hvor der er Bund, som hverken passer for Land- eller Skovbrug.

Hr. Morcinek følger ved Yngelens Pleje, et Kærnepunkt i Fiskeavlen, den af Dubicz indførte Metode, nemlig den idelige Omflytning i Yngelens første Aar, hvorved opnaas den første Sommer en Størrelse af i Tværmaal 5—7 Tommer. Det andet Aars Karper naar da en Vækst af 1—1½ Pund, det tredje Aars af 3—4 Pd. Da Hr. Morcinek har store Fladerum at raade over og da han mener, at fodrede Fisk er mindre modstandskraftige og desuden giver mindre Kød end Fedt, fodrer han ikke direkte. Derimod gøder og dyrker han Dambunden, medens denne ligger tør. For hver Td. Land Yngledam regner han at vinde 60,000—100,000 Stkr. Yngel. I Sommerens Løb omflyttes denne Yngel, indtil den tilsidst overføres i Vinterdamme, men naturligvis saaledes, at færre og færre udsættes pr. Td. Land. Som Resultat af sin Fremgangsmaade nævnedes Hr. Morcinek, at en 30 Tdr. Land stor Dam ved Udfiskning i Aar gav ca. 30,000 Stkr. 5—7 Tommer lange Karper, mens endnu 12,000 Stkr. hidtil var uopfiskede. Sætter man nu Vægten af 100 (ensommers) Karper saa lavt som til 2 Pd. har man dog pr. Td. Land en Indtægt af ca. 10—11 Kroner.

Med Hr. Morcinek og hans Selskab var jeg ved flere af Fiskeanlæggene paa Godset Herzmanitz (Grev Larisch Erben). Der var her fire lige store Vinterdamme, hver noget over en Td. Land store og 3—6 Fod dybe; de kunde tømmes i ét Døgn. Disse Damme giver ikkun 4—5 pCt. Tab om Vinteren, medens de tidligere Træbasiner gav 30 pCt. Tab. En Dam paa en Td. Land blev alene holdt til Yngledam, for at Yngelen kunde sælges til Karpehold.

Tidligere dreves Godsets Karpeavl efter gammeldags Metode. Efter at Hr. Morcinek fik Ledelsen var Udbyttet i 1898 bragt op til 3500 Gylden pr. 100 Td. Land imod 700 Gylden tidligere. I Aar var Udbyttet endnu bedre, nemlig 7800 Gylden pr. 100 Tdr. Land. Den nuværende Driftsmaade har kun fungeret i tre Aar. Prisen er pr. 100 Kilogr. Karpe 65—70 Gylden.

Paa det samme Gods foretoges i vor Nærværelse en Prøvefiskning i en

Skovdam, mærkeligt nok en meget skyggefuld, hvori holdtes Regnbueørred. Fiskene var toaarige, men sælgeværdige som »Portionsfisk« d. v. s. de havde en Vægt af omtrent $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ Pd. Disse Fiske er meget søgte og opnaar en Pris af ca. 2 $\frac{1}{2}$ Kr. pr. Pd.

Paa et andet Gods (tilhørende Grev Wilczek) overværede jeg, efter at have set flere Vækstdamme og Kammerdamme, Udflisningen fra en Dam, hvis Vandflade omtrent er 250 Tdr. Land. Dammen er af gammeldags Konstruktion og vanskelig at tømme; man ventede dog at den kunde bringe et Udbytte af c. 40,000 Pd. Karper.

Efter at Hr. Morcinek og hans Selskab var afrejst til Bøhmen, hvorhen min Rejseplan desværre ikke tillod mig at følge, benyttede jeg Opholdet i Oderberg til nærmere Studier af Terræn og Fauna m. v. i Egnen og eftersaa nøjere »Bonde-dammene«.

I Breslau opsøgte jeg den schlesiske Fiskeri-Forenings Leder, Hr. Professor, Dr. Hulwa for hos ham at erholde paavist en eller anden Lokalitet, som denne Gang kunde være mig nyttig. Men Konferencen med min gamle Ven lærte mig, at der ikke var noget for mig denne Gang i Breslau's Nærhed og heller ikke paa Vejen til Dresden.

Fra Dresden tog jeg ud til det nærliggende Tharand, hvor en fremstaaende Fiskeavl, Hr. Linke har et stort Anlæg for Udklækning og Opvækst af Bæk-, Regnbue- og Kilde-Ørred. En hel Dag tilbragtes hos denne dygtige Mand, hvis Befrugtning af Bækørred jeg overværede og med hvem jeg konfererede om flere Fiskeavls-Spørgsmaal.

Den 28de Oktober var jeg paany i København, rigere paa adskillig nyttig Erfaring, som vil komme til Nytte under min Virksomhed. Som Rejsens Hovedresultater kan mærkes: Kyndighed i Valget af Terræn til Damkultur, Oversigt over Fodringsmetoder og Kendskab til Fællesdrift af Fiskeavl.

Kjøbenhavn, 25de December 1899.

Ærbødigt

Arthur Feddersen.